

Μια άλλη Ευρώπη

ΚΕΙΜΕΝΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΤΕΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

tetpapa@otenet.gr

Ο πρώην. Οσο βίαιοι και αν είναι οι τελευταίοι σπασμοί του δικτάτορα, ο Καντάφι ανήκει πλέον στο παρελθόν. Τέλος. Παραμένει ωστόσο μέχρι στιγμής ασύλληπτος. Κρύβεται μαζί με κάποιους από τους κανακάρηδες του. Πόσο ακόμη όμως; Η Λιβύη, έτσι κι αλλιώς, έχει περάσει στη μετά Καντάφι εποχή. Ο γκροτέσκος και αιμοσταγής ή αιμοχαρής τύραννος (ό,τι και να διαλέξετε, μέσα θα πέσετε) εξαφανίζεται από την παγκόσμια σκηνή.

Για να είμαστε όλοι ενημερωμένοι, παραθέτω την εξής ενδιαφέρουσα λεπτομέρεια. Τα ηχητικά μηνύματα που έστειλε ο Καντάφι από το κρησφύγετό του μεταδίδονταν μέσω του δορυφορικού δικτύου «Αργαί». Πού έχει τη βάση του το «Αργαί», παρακαλώ; Στη Συρία.

Και τώρα ο ύμνος στη φίλια. Μεγάλη υπόθεση να έχεις πιστούς φίλους που να σου στέκονται στις δύσκολες ώρες, κι ας βρίσκονται μακριά.

Ο Καντάφι έχει τρεις τέτοιους φίλους, στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Με τη σειρά. Ο Ούγκο Τσάβες, πρόεδρος της Βενεζουέλας, ο οποίος συνεχίζει να στηρίζει με δηλώσεις τον «φίλο Μουαμάρ» ακόμη και τώρα. Ο Ντανιέλ Ορτέγκα, πρόεδρος της Νικαράγουας, που εκτός από τη φίλια του έχει δηλώσει την πρόθεσή του να παραχωρήσει στον Καντάφι άσυλο. Ο Φιντέλ Κάστρο, τέλος, που δεν κουράζεται να καταγγέλλει ως «φασιστική» την επέμβαση του ΝΑΤΟ στη Λιβύη.

Δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνει κανείς πόσο επιβεβλημένη και νομιμοποιημένη ήταν η επέμβαση του ΝΑΤΟ στη Λιβύη με απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Να θυμηθούμε ότι η επέμβαση απέτρεψε, μόλις την τελευταία στιγμή, το βέβαιο λουτρό αίματος στη Βεγγάζη; Έχουν και τα αυτονόητα το όριο τους.

Σαράντα δύο χρόνια κράτησε η εξουσία του Καντάφι. Εξι μήνες χρειάστηκαν οι Λίβυοι εξεγερμένοι

Τρίπολη, πανηγυρισμοί (23 Αυγούστου)

Οι Λίβυοι μπροστά στην ελευθερία

για να απαλλαγούν, με την αποφασιστικής σημασίας βοήθεια της διεθνούς επέμβασης, από τον τύραννό τους. Και τι δεν ειπώθηκε αυτούς τους έξι μήνες από τους εκτός Λιβύης διαφόρων κατηγοριών «ανυπόμονους».

Οτι η επέμβαση βαλτώνει στη Λιβύη. Οτι η διεθνής κοινότητα μπήκε σε μεγάλη περιπέτεια. Οτι οι εξεγερμένοι είναι τόσο ανοργάνωτοι και απειθαρχοί ώστε θα τα κάνουν λίμπα. Οτι το Εθνικό Μεταβατικό Συμβούλιο (CNT) ελέγχεται από την Αλ Κάιντα. Οτι οι μισές φυλές θα μείνουν πιστές στον Καντάφι και θα παγιδεύουν τους Δυτικούς σε μακροχρόνια περιπέτεια. Οτι ο Νικολά Σαρκοζί με την «αποκοτιά» του παρέσυρε τους συμμάχους. Οτι, ότι, ότι...

Ετσι σχολίαζαν οι «ανυπόμονοι» και οι διάφορες Κασσάνδρες. Σαράντα δύο χρόνια κανταφισμού,

δεν τους έπιασε ανυπομονησία. Οι έξι μήνες, όμως, τους φάνηκαν μακρύ διάστημα.

Πάντως, στην επέμβαση του ΝΑΤΟ στη Λιβύη, οι απώλειες σε αμάχους είναι σχεδόν μηδενικές (δείγμα για το πόσο προεκτικές ήταν οι αεροπορικές επιχειρήσεις). Ακόμη και η προπαγάνδα του καθεστώτος Καντάφι ουσιαστικά δεν βρήκε «ευκαιρίες» να αξιοποιήσει.

Οσο για τον πρόεδρο της Γαλλίας, οφείλουμε να του το αναγνωρίσουμε. Παρ' ότι είχε και αυτός με το αζημίωτο ανεχθεί το καθεστώς Καντάφι (όπως και τόσοι άλλοι), πήρε μια θαρραλέα απόφαση και δεν υπαναχώρησε: στάθηκε ξεκάθαρα στο πλευρό των εξεγερμένων.

Ο δεξιός Σαρκοζί έκανε για τους εξεγερμένους Λίβυους αυτό που δεν έκανε ο σοσιαλιστής Μιτεράν για τους πολιορκημένους Βόσνιους. Αν θυμάστε, ο Φρανσουά Μιτεράν

πήγε για δυο-τρεις ώρες στο πολιορκημένο Σεράγεβο, έφριξε με όσα είδε, αλλά επιστρέφοντας στη Γαλλία, τα ξέχασε.

Δεν ήταν βέβαια μυστικό ότι ο Καντάφι βασάνιζε και δολοφονούσε. Τώρα όμως, με την πτώση του καθεστώτος, όλο και περισσότερο αποκαλύπτεται το εύρος των βασανιστηρίων. Η βεντάλια της φρίκης.

Υπόγειες φυλακές με ανθρώπους θαμμένους ζωντανούς. Μυστικές φυλακές. Ομαδικοί τάφοι. Απανθρακωμένοι κρατούμενοι. Βιασμένες, για φαντάσου, μέχρι και οι «Αμαζόνες» της περιβόητης προσωπικής φρουράς του Καντάφι.

Φρικτά παραμορφωμένη-καμένη στο σώμα και στο πρόσωπο με βραστό νερό- βρέθηκε η κοπέλα που φρόντιζε τα παιδιά ενός από τους γιους του Καντάφι. Την είχε κακοποιήσει η μητέρα των παιδιών- άξια νύφη του πεθερού της.

Οι Λίβυοι πριν από έξι μήνες έπαψαν να φοβούνται, εξεγέρθηκαν, πολέμησαν τον τύραννο και πέτυχαν το αδιανόητο. Έκαναν τον Καντάφι παρελθόν.

Τώρα, οι Λίβυοι βρίσκονται μπροστά στην ελευθερία και σε μια ακόμη μεγαλύτερη πρόκληση: πρέπει να διασφαλίσουν την ελευθερία που απέκτησαν με τόσο βαρύ κόστος.

Λίγες ημέρες μετά τη δέκατη επέτειος της 11ης Σεπτεμβρίου. Παρ' όλα όσα έχουν ειπωθεί, δεν ζούμε τη «σύγκρουση πολιτισμών». Παντού -από τη Λιβύη ως τη Συρία, από το Ιράν ως την Κίνα- η σύγκρουση γίνεται ανάμεσα σε αυτούς που ζητούν ελευθερία και σε εκείνους που συντάσσονται με τις τυραννίες.

ΥΓ. Η ώρα της αλήθειας ήρθε. Περιθώρια δεν υπάρχουν για υπαναχωρήσεις και παλινωδίες. Είναι η τελευταία ευκαιρία για τη χώρα. Παρακάτω υπάρχει μόνον η μεγάλη έρμος έξω από το ευρώ -εκτός αν νομίζουμε ότι είμαστε Νορβηγία ή Ελβετία.

Α, όπως Αποχαιρετισμός

Ήταν άνθρωπος ξεχωριστός ο Νίκος Θέμελνς. Αυτός που μας αποχαιρέτησε στο τέλος του Αυγούστου, σε ηλικία 64 ετών. Πολύπλευρα ξεχωριστός. Εκπρόσωπος μιας άλλης Ελλάδας, σύγχρονης και ανοικτής στον κόσμο- μιας Ελλάδας όχι περιθωριακής και έμφοβης- μιας Ελλάδας με ενεργό, δημιουργικό ρόλο στην Ευρώπη. Ο Νίκος Θέμελνς είχε πολύ ισχυρές, αλλά βαθιά επεξεργασμένες πεποιθήσεις (πεποιθήσεις, όχι βεβαιότητες). Αποστρεφόταν τους δογματισμούς. Ήταν, χωρίς εκπώσεις, άνθρωπος του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού.

Ήταν συνεπής με τις επιλογές και τις αρχές του, αλλά ταυτόχρονα προσαπαθούσε να επιτυχάνει συνθέσεις. Η πολιτική του πορεία, άρρηκτα δεμένη επί τριάντα χρόνια (από το 1981 ως το τέλος) με τον Κώστα Σημίτη. Η πολύτιμη συνεργασία και φιλία ανάμεσα τους στηριζόταν στην αμοιβαία εκτίμηση. Ο Νίκος Θέμελνς διέτελες επικεφαλής του πρωθυπουργικού γραφείου του Κώστα Σημίτη (1996-2004) και

ήταν η εμβληματική μορφή του εκσυγχρονισμού. Κάποια πράγματα πρέπει να λέγονται με το όνομά τους. Λοιπόν, ο Νίκος Θέμελνς βρέθηκε όχι στις παρυφές, αλλά στο κέντρο ακριβώς της πολιτικής εξουσίας. Σε θέση νευραλγική. Ικνός αλαζονείας. Ακέραιος. Αυθεντική η σεμνότητά του. Γι' αυτόν η πολιτική δεν αποτελούσε προσωπική επένδυση. Φιλοδοξία του ήταν να συμβάλει δημιουργικά, να προσφέρει. Και αυτό έκανε. Με ανιδιοτέλεια. Σπάνιους των σπανίων. Αλήθεια, πόσοι μπορούν να συγκριθούν μαζί του; Ο Νίκος Θέμελνς της πολιτικής, αλλά και της λογοτεχνίας. Δημιουργός έξι μυθιστορημάτων που διαβάστηκαν πολύ και αγαπήθηκαν (ο μεγάλος αριθμός των αναγνωστών δεν αντιστρατεύεται την ποιότητα των βιβλίων). Ο Νίκος Θέμελνς κατόρθωσε και ως συγγραφέας να είναι επίσης ξεχωριστός. Επιστρέφω όμως στον πολιτικό του βίο. Ο Νίκος Θέμελνς, με τη στάση και τις πρακτικές του, αποτελεί παράδειγμα- παράδειγμα πολίτη. Σκέφτομαι ότι αυτή η απίστευτη χώρα στην οποία ζούμε έχει τεράστια ανάγκη από το «παράδειγμα Θέμελνς», από πολίτες σαν αυτόν. Τους θέλει όμως;

Μικρό Αλφαβητάριο

ΕΥΡΩΠΗ-EUROPE-EVROPA

Με Δ κεφαλαίο

◆◆◆ Αύγουστος, 21 και 22. Ιστορικές ημέρες για τη Λιβύη. Οι δυνάμεις των εξεγερμένων έφθασαν στην Τρίπολη. Ο Καντάφι όμως άφαντος (ο «ήρωας» κρύβεται). Οι ξένοι δημοσιογράφοι που καλύπτουν τα γεγονότα -Έλληνες απεσταλμένοι δεν υπάρχουν- έχουν δύσκολη και επικίνδυνη δουλειά να κάνουν. Σε τέτοιες περιστάσεις ασφαλώς χρειάζεται θάρρος. Πλην όμως δεν αρκεί το θάρρος. Σε τέτοιες περιστάσεις ιδίως, ο δημοσιογράφος χρειάζεται να διαθέτει εφόδια, που έτσι κι αλλιώς σπανίζουν- εφόδια όπως: ξεχωριστή ματιά, οξύνοια, κριτική αντίληψη και (θα την πω την καταραμένη λέξη) ήθος επαγγελματικό.

◆◆◆ Το όνομά του είναι Ματιέ Μαμπέν. Και διαθέτει τα παραπάνω διόλου αυτονόητα εφόδια. Ο Ματιέ Μαμπέν είναι Γάλλος δημοσιογράφος, απεσταλ-

μένος της τηλεόρασης «France24» στην Τρίπολη. Υποδειγματικές οι ανταποκρίσεις του. Εξαιρετικά τα ρεπορτάζ του. Αποπνέουν εγκυρότητα. Είναι ικανός σε μία φράση να περικλείει και την είδηση και την άποψη- χωρίς η μία να «τσαλακώνει» την άλλη.

◆◆◆ Την άνοιξη, όταν ξέσπασε η εξέγερση των Λίβυων, ο Γάλλος δημοσιογράφος ήταν στη Βεγγάζη. Μετά, στη Μισράτα. Τώρα, στην Τρίπολη. Ακολούθησε τις δυνάμεις των εξεγερμένων και στην έφοδο στην Μπαμπ αλ-Αζίζγια, στο αρχηγείο του Καντάφι.

◆◆◆ Ο Ματιέ Μαμπέν με αλεξίσφαιρο γιλέκο, με κράνος και άλλα προστατευτικά. Η κάμερα τον δείχνει μέσα στον χαμό, οι σφαίρες να σφυρίζουν -όχι τάχα μου και δήθεν, δηλαδή όχι στημένα πλάνα. Ψύχραιμος παρά ταύτα, συνεχίζει. Σοβαρός. Και κυρίως, δίχως ίκνους ναρκισσιστικής αυτοπροβολής.

Δεν ισχυρίζομαι ότι οι δημοσιογράφοι που καλύπτουν συγκρούσεις και πολέμους πρέπει υποχρεωτικά να βάζουν τη ζωή τους σε κίνδυνο. Λέω μόνον ότι όταν καλύπτουν τον πόλεμο από το ξενοδοχείο τους, ας μην εμφανίζονται μπαρουτοκαπνισμένοι. Έχουν δει πολλά «θαύματα» τα μάτια μας από απεσταλμένους και απεσταλμένες των ημετέρων καναλιών (ιδίως). Κορυφαίο «θαύμα», πριν από λίγα χρόνια, όταν ένας αστέρας της ελληνικής ηλεκτρονικής δημοσιογραφίας έκανε υποτίθεται ρεπορτάζ στο Αφγανιστάν, αλλά βρισκόταν στο... Πακιστάν.

Τι να κάνουμε. Ο Ματιέ Μαμπέν δεν είναι αυτής της σχολής. Είναι απλώς ένας δημοσιογράφος με Δ κεφαλαίο. Αναζητήστε τα ρεπορτάζ του από τη Λιβύη στην ιστοσελίδα της «France24» (θα βρείτε αρκετά) και έτσι μπορείτε να το διαπιστώσετε μόνοι σας.